

VAJA

Pozorno preberi besedilo in reši naloge, ki so z njim povezane.

Janez V. Valvasor: Slava vojvodine Kranjske

Coprnic in čarovnic je dežela že precej očiščena, razen pri Snežniku, Ložu, Cerknici in Planini, zakaj v tistih krajih, ki leže med velikanskimi divjinami, je včasih nemalo te golazni. Ko pa le kaj od njih zvedo, brž ujamejo ta coprniška babiščeta in jih spravijo na grmado. To jih straši in sili, da se s svojo nesrečno umetnostjo skrivajo, saj tudi krastače in drugi strupeni črvi najrajši skrivaj lazijo po luknjah in temnem grmovju in goščavi. Čestokrat so jim namreč vroče zakurili in jih precej posadili na žareči stol, vendar golazni s tem še niso mogli docela iztrebiti. Upali so sicer, da je pogosto plapolajoči plamen vso to nesnago – coprniško zalego, mislim – popolnoma pregnal, toda pod velikanskim kupom pepela so tako rekoč ostale še nekatere iskricke, ki utegnejo prav lahko vžgati to ali ono skladovnico. Tako so, brž ko je coprništvo spet začelo tleti in plapolati, hiteli gasiti nečisti plamen s sodnim ognjem, in človeško krvjo, zakaj, kadar zavohajo požar, namreč coprništvo, preženo požar s požarjem ali s krvjo in ga zakopljejo v pepelu.

1. Kdo je avtor besedila? *Avtor besedila je Janez V. Valvasor.*

2. Iz katere knjige je odlomek? *Iz knjige Slava vojvodine Kranjske.*

3. Kakšen je namen besedila? **Obkroži pravilni odgovor.**

A Seznaniti bralca z naravnimi pojavi na Notranjskem.

B Predstaviti bralcem pojav čarovništva na Kranjskem.

C Vzbuditi v bralcu strah pred čarovnicami.

4. Iz besedila lahko sklepaš, da:

A je avtor svaril pred požari na Kranjskem zaradi sežiganja čarovnic.

B je opozarjal na nevarnost krastač in drugih strupenih črvov.

C se je posmehoval tistim, ki so v čarovnice verjeli.

5. Kje so se najdlje zadrževale čarovnice? *Najdlje so se čarovnice zadrževale pri Snežniku, Ložu, Cerknici in Planini.*

6. Kaj pravi avtor, kako so pregnjali čarovnice? **Odgovori v eni povedi.**

Preganjali so jih tako, da so jih spravili na grmado oz. posadili so jih na žareči prestol.

7. **Iz zadnje povedi besedila izpiši samostalnike.**

Coprništvo, plamen, ognjem, krvjo, požar, coprništvo, požar, požarjem, krvjo, pepelu.

8. Samostalnike postavi v sklon in število, ki sta navedena v oklepaju.

coprnica (R mn.) - **coprnic**

stol (M dv.) - **stolih**

iskra (R mn.) - **isker**

ogenj (D dv.) - **ognjema**

luknja (R dv.) - **lukenj**

požar (O ed.) - **požarom**

črv (O mn.) - **črvi**

kri (D ed.) - **krvi**

golazen (O ed.) - **golaznijo**

človek (I mn.) - **ljudje**

9. Samostalnike v oklepaju postavi v pravilno obliko.

Babica mi je dala suhih (**krhelj**) **krhljev**. – Gozdar je olupil šest (**deblo**) **debel**. – Vsaka mati ima rada svojo (**hči**) **hčer**. – Ne treskaj z (**vrata**) **vrti**. – Križ je z bolnimi (**otrok**) **otroki**. – Ne poznam teh (**gospa, mn.**) **gospa**. – Pri sosedovih niso imeli več (**dekla, mn.**) **dekel**. – Jadrnica v pristanu ni imela razpetih (**jadro**) **jader**.

10. Izpiši podčrtane samostalnike in jim določi spol in število.

* Ptičjih gnezd ne smeš razdirati. **sr. sp., mn.**

* Iz ušesa mu je tekla voda. **ž. sp., ed.**

* Mesto je bilo prekrito z meglo. **ž. sp., ed.**

* Oče mi je namazal smuči. **ž. sp., mn.**

* Zasneženo gorovje se lesketa v jutranjem soncu. **sr. sp., ed.**

11. Naštete samostalnike razvrsti v spodnjo tabelo.

požar, Maša, dežela, kamen, metla, polje, pogorišče, slava, srce, čarovnica, telo, umetnica, babica, črv, Valvasor, Kranjska

I ed. končnica -ø, R ed. končnica -a	I ed. končnica -a, R ed. končnica -e	I ed. končnica -o/-e, R ed. končnica -a
<i>požar, kamen, črv, Valvasor</i>	<i>Maša, dežela, metla, slava, čarovnica, umetnica, babica, Kranjska</i>	<i>polje, pogorišče, srce, telo</i>

12. Iz povedi izpiši samostalnike in jim določi spol, sklon, število in sklanjatev.

Pod pepelom so ostale še iskrice, ki bi lahko vžgale skladovnico.

***pepelom: m. sp., ed., O, moška sklanjatev**

***iskrice: ž. sp., mn., I, ženska sklanjatev**

***skladovnico: ž. sp., ed., T, ženska sklanjatev**

13. Ali je vse prav? Če ni, popravi.

- Kupil sem dve limone. **limoni**
- ~~Škatl~~ nisem odprl. **Škatel**
- Vedeževalka ji je pogledala obe roke. **roki**
- Pred šolo sem opazil ~~mati~~. **mater**
- V trgovini niso imeli dovolj ~~britv~~. **britev**
- Snemalci niso pregledali svojih ~~kamr~~. **kamer**
- ~~Hlačem~~ sem prišil nekaj gumbov. **Hlačam**

14. Podčrtaj samostalnike, ki imajo v vseh sklonih končnico -Ø.

metla	Mirjam	Nives	Vanči	punči	lestev	Astrid
podkev	mati	pot	pesem	mami	Fani	Beti

15. Kateri zapis je pravilen? Obkroži ga.

Babica se je igrala z X.	otroci	otroki
Vsem X so dovolili vstopiti.	radovednežem	radovednežom
Babica mi je dala suhih X.	krhljov	krhljev
Ali si kje videl X?	Markota	Marka
Zakaj ne piješ X?	čaja	čaj
Kurili so z X.	drvami	drvmi
Ali nisi dobil X?	žeml	žemelj
Srečal je sošolčevo X.	mati	mater

16. Med danimi samostalniki podčrtaj pravilnega in se vprašaj po njem. Vprašalnico napiši na črto ob povedi.

Mati/Matero/Mater je odpeljal v mesto po nakupih. **Koga/kaj je odpeljal?**

Pri **lipah/lipam/lipami** so se ustavili turisti in jih občudovali. **Pri kom/pri čem so se ustavili?**

Pred **ponvo/ponvijo/ponev** je Jana postavila svežo zelenjavo. **Pred koga/kaj je postavila?**

Z materino odločitvijo se ni strinjala **hčer/hčera/hči**. **Kdo/kaj se ni strinjal?**

Otroci v vrtcu niso hoteli jesti **kaše/kašo**. **Koga/česa niso hoteli jesti?**

Z **gospemi/gospami/gospam** se je pogovarjal o pohodu na Triglav. **S kom/s čim se je pogovarjal?**

Odločili so se, da si ne bodo ogledali vseh **tekem/tekm**. **Koga/česa si ne bodo ogledali?**
 V **Trbovljah/Trbovljam/Trbovljem** se so zbrali taborniki iz vse Slovenije. **V kom/v čem so se zbrali?**

17. Sklanjaj zapisane samostalnike.

Sklanjaj samostalnik **OTROK**.

SKLON	EDNINA	DVOJINA	MNOŽINA
I	otrok	otroka	otroci
R	otroka	otrok	otrok
D	otroku	otrokoma	otrokom
T	otroka	otroka	otroke
M	otroku	otročih	otročih
O	otrokom	otrokoma	otroki

Sklanjaj samostalnik **HČI**.

SKLON	EDNINA	DVOJINA	MNOŽINA
I	hči	hčeri	hčere
R	hčere	hčera	hčera
D	hčeri	hčerama	hčeram
T	hčer	hčeri	hčere
M	hčeri	hčerah	hčerah
O	hčerjo	hčerama	hčerami

Sklanjaj samostalnik **ČAROVNICA**.

SKLON	EDNINA	DVOJINA	MNOŽINA
I	čarovnica	čarovnici	čarovnice
R	čarovnice	čarovnic	čarovnic
D	čarovnici	čarovnicama	čarovnicam
T	čarovnico	čarovnici	čarovnice
M	čarovnici	čarovnicah	čarovnicah
O	čarovnico	čarovnicama	čarovnicami

Kako ti je šlo?

